

Taina Väre

Lausuntopyyntö 18.10.2021 VN/21366/2020

Kuntaliiton lausunto hallituksen esitykseen eduskunnalle laiksi postilain muuttamisesta sekä valtioneuvoston asetuksesta sanomalehtien määräaikaista jakelutukea koskien

Kuntaliitto kiittää lausuntopyynnöstä ja lausuu samalla kertaa sekä hallituksen esityksestä postilain muuttamiseksi että siihen liittyvästä valtioneuvoston asetuksesta koskien sanomalehtien määräaikaista jakelutukea.

Hallituksen esityksen tarkoituksena on turvata mahdollisuus kustannustehokkaan postinjakelun jatkumiselle muuttuvassa toimintaympäristössä, jossa perinteisten postilähetysten määrät vähenevät jatkuvasti. Esityksellä pyritään keventämään ja joustavoittamaan postilain mukaiselle yleispalvelulle asetettuja lainsäädännöllisiä velvoitteita, jotta tulevaisuudessa postipalveluja voidaan toteuttaa tehokkaasti kuluttajien tarpeet huomioiden.

Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi postilakia siten, että nykyisestä postin yleispalveluun kuuluvasta viisipäiväisestä keräilystä ja jakelusta siirryttäisiin kolmipäiväiseen keräilyyn ja jakeluun. Samanaikaisesti HE rinnalla on lausuttavana jakelutukea koskevan asetusehdotus, jonka tavoitteena on luoda edellytyksiä viisipäiväisen lehtijakelun toteutumiselle alueilla, joilla ei ole saatavilla viisipäiväistä varhaisjakelua markkinaehtoisesti.

Kuntaliiton huomiot

Kuntaliitto pitää tarpeellisena, että postilakia muutetaan huomioimaan muuttunutta tilannetta, joka on aiheutunut kirjeiden, sanomalehtien ja aikauslehtien jakelumäärien pienemisestä ja siitä aiheutuvat kustannuspaineista. Postinjakelu on tärkeä osa peruspalveluita ja sen toimivuuden turvaaminen koko maassa on tärkeää myös tulevaisuudessa. Tavoitteena on osaltaan varmistaa yhteiskunnallisesti tärkeän tiedonvälityksen saatavuus, tukea uutistoiminnan monimuotoisuutta sekä laadukasta ja monipuolista tiedonvälitystä.

Kuntaliitto katsoo, että sekä esitystä postilain muuttamisesta että siihen liittyvää esitystä jakelutuesta ja sen kohdentamista on tarpeen vielä arvioida mm. seuraavista näkökulmista:

Taina Väre

Jakelutuki kohdistuisi haja-asutusalueille, joissa ei ole toteutettu kaupallisin ehdoin tilattujen sanomalehtien viisipäiväistä varhaisjakelua. Jakelutuen tarkoituksena on turvata sanomalehtien jakelu em. alueilla. Esityksen mukaan jakelutuki olisi kohdistumassa ainoastaan niiden lehtien jakeluihin, jotka ovat varhaisjakelussa ja ilmestyvät vähintään kolme kertaa viikossa.

Jakelutuen ulkopuolelle olisi siis jäämässä harvemmin ilmestyvät lehdet, joita ovat esimerkiksi suuri osa paikallislehdistä. Paikallislehdillä on erityisen tärkeä rooli sekä uutisten että yhteiskunnallisen ja paikallisten, ajankohtaisten asioiden tietolähteinä varsinkin pienemmällä paikkakunnilla ja maaseudulla. Jatkovalmistelussa tulee huomioida, että sekä tilattavat että ilmaisjakelulehdet voidaan käytännössä painaa ja jakaa siten, että lehdellä on todellista uutisarvoa ja lehteä ilmoituskanavana käyttävät kunnat, asukkaat, yritykset ja yhdistykset voivat luottaa siihen, että ilmoitukset saavuttavat lukijat ajoissa.

Kuntaliitto esittää, että jakelutuen tulisi koskea myös harvemmin kuin kolme kertaa viikossa ilmestyviä sanomalehtiä, myös maksuttomia paikallislehtiä. Tämä varmistaisi osaltaan tavoitetta monipuolisen, luottavan tiedon saataavuudesta ja tiedonvälityksestä koko maassa, myös harvaan asutulla maaseudulla ja saaristossa.

Kuntaliitto esittää, että sekä hallituksen esitystä postilaiksi että asetusaluonnosta jakelutuesta tulisi arvioida paremmin sen osalta, miten varmistetaan, että viranomaisten (esim. kunta tai Kela) kanssa tehtävä asiointi hoituu tilanteessa, jossa postijakelu tapahtuu harvemmin. Miten varmistetaan, että asioiden vireilletulo ja käsittely ei viivästy postinkulun hidastumisen myötä ihmisten yhdenvertaisuus ja oikeusturva huomioiden.

Kuntaliitto pitää hyvä asiana, että vaikeakulkuisen saariston määritelmää täsmennetään ja näkisi, että määritelmä vaikeakulkuisesta saaristoalueesta tulisi kirjata asetuksen sijaan lakiin.

HE:n mukaan jakelutuki hoidettaisiin kilpailuttamalla. Kilpailun lisääntyminen ja sitä kautta lisääntynyt palvelutarjonta on sinänsä kannatettava asia. Kuitenkin aiempi hankintamenettely on osoittanut, että monin paikoin kilpailulle ei ole tosiasiallisia edellytyksiä. Jakelutukea koskevan asetusaluonnoksen mukaan tukikauden pituus olisi enimmillään kaksi vuotta. Tukikauden pidentämistä tulisi arvioida uudelleen palveluiden jatkuvuuden varmistamiseksi.

Lopuksi Kuntaliitto toteaa, postilain uudistukseen liittyen, että digitaalisten palveluiden kehittämisen ohella ja tulisi kehittää erityisesti harvaan asutulle maaseudulle ja saaristoille alueille soveltuvia uusia joustavia ja kustannustehokkaita jakelumuotoja, jotka huomioisivat vakituisten asukkaiden ja yri-

Taina Väre

tysten lisäksi vapaa-ajan asukkaiden ja lisääntyneen etätyön tarpeet sekä lisääntyneen pakettipostin kasvun. Esim. monipaikkaisuuden näkökulma ei ole mukana lausunnolla olevissa luonnoksissa huomioitu vielä ollenkaan.

SUOMEN KUNTALIITTO

Taina Väre
Erityisasiantuntija

